

ROBERT A. HEINLEIN

STRĂIN ÎNTR-O LUME STRĂINĂ

SF MASTERS

„Un roman care spune «nu» violenței, banilor și religiei și proclamă răspicat libertatea iubirii.“

The Guardian

„Tulburător, șocant și captivant... Scânteiază, electricează și produce fiori de neliniște și nemulțumire față de rasa umană. Cel mai bun dintre multele lui romane.“

Washington Post

„O piatră de hotar din multe puncte de vedere, o poveste SF cu adevărat extraordinară.“

Library Journal

„O carte excepțională, ce stârnește idei și te pune pe gânduri.“

The New York Times

„Romanul clasic al unuia dintre cei mai mari autori de science-fiction din toate timpurile.“

Interzone

„Cel mai popular roman al lui Heinlein, care la sfârșitul anilor '60 a căpătat statutul de carte-cult printre studenți (atrași probabil de iconoclasmul și de combinația de dragoste liberă și misticism).“

John Clute, *Encyclopedia of Science Fiction*

ROBERT A. HEINLEIN

STRĂIN ÎNTR-O LUME STRĂINĂ

Traducere din limba engleză
de Gabriela Petrilă

 PALADIN

*Pentru Robert Cornog, Fredric Brown,
Phillip Jose Farmer*

Nota autorului

Toți oamenii, zeii și planetele din această poveste sunt imaginari. Îmi cer scuze pentru orice coincidență de nume.

R.A.H.

Prefață

Dacă aveți impresia că această carte este mai groasă și că pare să conțină mai multe cuvinte decât ați găsit în prima ediție a romanului *Străin într-o lume străină*, să știți că observația dumneavoastră este corectă. Această ediție este cea originală – așa cum a conceput-o prima dată Robert Heinlein și a așternut-o pe hârtie.

Ediția anterioară conținea ceva mai mult de 160.000 de cuvinte, în timp ce aceasta are în jur de 220.000. Manuscrisul lui Robert conținea cam 250 până la 300 de cuvinte pe pagină, în funcție de dimensiunea fragmentelor cu dialog. Prin urmare, calculând o medie de aproximativ 275 de cuvinte, și având în vedere că manuscrisul ajunge cam la 800 de pagini, obținem un total de 220.000 de cuvinte, poate ceva mai mult.

Această carte era atât de diferită de ceea ce se oferea publicului larg sau cititorilor de science-fiction din anul 1961, când a fost publicată, încât editorii au preferat să taie unele fragmente și să elimine o serie de scene care ar fi putut fi ofensatoare pentru cititori.

Numărul din noiembrie 1948 al revistei *Astounding Science Fiction* conținea o scrisoare adresată editorului în care se sugerau titlurile articolelor care urmau să apară exact peste un an, în noiembrie 1949. Printre titluri apărea și o povestire de Robert A. Heinlein – *Gulf*.

După o lungă discuție purtată între editorul respectiv, John W. Campbell Jr., și Robert, s-a decis că ar fi

suficient timp pentru pregătirea tuturor titlurilor despre care editorul, un cititor pasionat, spusese că aveau să fie scrise, astfel încât revista să apară la timp, în noiembrie 1949. Iar Robert a promis să ofere o scurtă povestire căreia să i se potrivească titlul. Majoritatea celorlalți autori au acceptat și ei provocarea. Numărul respectiv al revistei a ajuns să fie cunoscut sub numele de „Călătoria în timp”.

Deci, problema lui Robert era să găsească povestirea potrivită pentru titlul care-i fusese atribuit.

Așa că am organizat o ședință de *brainstorming*. Printre alte idei nepotrivite, i-am sugerat o povestire despre un pui de om crescut de o rasă extraterestră. Ideea era pur și simplu prea amplă pentru o povestire scurtă, a spus Robert, dar și-a notat-o. În seara aceea s-a dus în biroul lui și a făcut câteva însemnări mai lungi, pe care le-a pus deoparte.

Pentru titlul *Gulf* a scris o altă povestire.

Însemnările respective au stat într-un dosar vreme de mai mulți ani, după care Robert a început să scrie ceea ce avea să devină *Străin într-o lume străină*. Cumva, povestea nu prea se închea, așa că a lăsat-o deoparte. A revenit asupra manuscrisului de câteva ori, însă varianta finală a obținut-o abia în 1960: versiunea pe care o aveți acum în mână.

În contextul anului 1960 – *Străin într-o lume străină* era o carte de care editorii lui Robert se temeau deoarece se îndepărta prea mult de calea bătătorită. Prin urmare, pentru a reduce la minimum eventualele pierderi, lui Robert i s-a cerut să reducă manuscrisul până la 150.000 de cuvinte – o pierdere de aproximativ 70.000 de cuvinte. I s-a cerut să facă și alte modificări. Abia după aceea editorul a fost dispus să-și încerce norocul cu publicarea romanului.

Să scoți cam un sfert dintr-o carte lungă și complexă era o sarcină aproape imposibilă. Dar, în câteva luni, Robert a reușit să o ducă la bun sfârșit. Numărul final de cuvinte a fost de 160.087. Robert era convins că nu mai putea scoate nimic, așa încât cartea a fost acceptată la dimensiunea respectivă.

Și timp de douăzeci și opt de ani a fost tipărită în această formă.

În 1976, Congresul a adoptat o nouă Lege a drepturilor de autor, care menționa, printre altele, că, în eventualitatea morții unui autor, dacă văduva sau văduvul reînnoia copyrightul, toate contractele vechi erau anulate. Robert a murit în 1988, iar în anul următor se pune problema reînnoirii drepturilor de autor pentru *Străin într-o lume străină*.

Spre deosebire de mulți alți autori, Robert a păstrat o copie a manuscrisului original dactilografiat, așa cum fusese trimis spre publicare, la biblioteca de la University of California din Santa Cruz, unde își ținea arhiva. Am solicitat o copie a manuscrisului respectiv și am comparat-o cu versiunile publicate. Am ajuns la concluzia că se făcuse o mare greșeală amputându-se cartea.

Așa că i-am trimis o copie a manuscrisului dactilografiat lui Eleanor Wood, agentul literar al lui Robert. Eleanor a citit și ea cele două versiuni și mi-a dat dreptate. După ce am înștiințat editura, le-am prezentat o copie a noii/vechii versiuni.

Nimeni nu-și mai amintea că această carte suferise o amputare atât de drastică; de-a lungul anilor, toți redactorii și directorii editurii se schimbaseră. Așa că această versiune era pentru ei o adevărată surpriză.

Au decis să publice versiunea originală, fiind de acord că era mai bună decât cea amputată.

Acum aveți în mână versiunea *originală* a romanului *Străin într-o lume străină*, așa cum a fost ea scrisă de Robert Anson Heinlein.

Numele date personajelor principale au o mare importanță pentru acțiunea romanului. Ele au fost atent selectate: Jubal înseamnă „părintele tuturor“, Michael înseamnă „Cine este asemenea lui Dumnezeu?“ Îi las cititorului plăcerea de a descoperi ce înseamnă celelalte nume.

Virginia Heinlein
Carmel, California

Partea întâi

Originea lui prihănită

Capitolul 1

A fost odată ca niciodată, la începuturile lumii, un marțian pe nume Smith.

Valentine Michael Smith era la fel de real ca impozitele, însă era singurul reprezentant al unei rase.

Prima expediție umană de pe Pământ pe Marte a fost pusă la punct pornindu-se de la principiul că, în spațiu, cel mai mare pericol pentru om este omul însuși. În vremea aceea, la doar opt ani terestri de la întemeierea primei colonii umane pe Lună, orice călătorie interplanetară efectuată de oameni trebuia inevitabil să fie făcută pe orbite obositoare cu cădere liberă, semielipse dublu tangente – de pe Pământ până pe Marte două sute cincizeci și opt de zile, la fel și pentru călătoria de întoarcere, plus alte patru sute cincizeci și cinci de zile de așteptare pe Marte pentru deplasarea celor două planete înapoi în poziții relative care să permită formarea orbitei dublu tangente – în total, aproape trei ani terestri.

Pe lângă faptul că dura obositor de mult, călătoria era și foarte riscantă. Doar realimentând la o stație spațială și schimbându-și după aceea cursul aproape de atmosfera Pământului – doar așa putea *Envoy*, acel sicriu zburător primitiv, să ajungă la destinație. Odată ajunsă pe Marte, se putea întoarce pe Pământ. Asta dacă nu se prăbușea la asolizare, dacă găsea apă pe Marte pentru a-și umple rezervoarele de masă de reacție, dacă pe Marte se putea găsi un anumit fel de mâncare, dacă o mie de alte lucruri nu mergeau prost.

Însă pericolul fizic era considerat mai puțin important decât stresul psihologic. Opt oameni înghesuți laolaltă

ca niște maimuțe vreme de aproape trei ani terestri se vedeau nevoiți să se înțeleagă mult mai bine decât se înțeleg de obicei ființele umane. Pe baza unor experiențe anterioare, un echipaj format numai din bărbați s-a considerat a fi o soluție nesănătoasă și instabilă din punct de vedere social. S-a stabilit că varianta optimă constă în patru cupluri căsătorite, atâta timp cât specialitățile necesare puteau fi găsite într-o asemenea combinație.

În privința alegerii echipajului, Universitatea din Edinburgh, principalul contractant, a încheiat un sub-contract cu Institutul de Studii Sociale. După ce a renunțat la voluntarii care nu corespundeau ca vârstă, stare de sănătate, mentalitate, instruire sau temperament, Institutul încă mai avea peste nouă mii de candidați, fiecare perfect sănătos la minte și la trup și având cel puțin una dintre competențele speciale necesare. Era de așteptat ca Institutul să comunice mai multe variante de posibile echipaje formate din patru cupluri compatibile.

Însă nu s-a găsit un asemenea echipaj. Principalele calificări necesare erau: astronaut, medic generalist, bucătar, mecanic, comandant de navă, semantician, inginer chimist, inginer electronist, fizician, geolog, biochimist, biolog, inginer atomist, fotograf, specialist în hidroponică, inginer specialist în rachete. Fiecare membru al echipajului trebuia să posede mai mult de o calificare sau să poată dobândi în timp competențe suplimentare. Erau sute de combinații posibile a câte opt persoane având aceste calificări; s-au găsit chiar și trei combinații de patru cupluri căsătorite având calificările necesare, plus sănătate și inteligență, dar în toate cele trei cazuri, experții în dinamica grupurilor care s-au ocupat de evaluarea factorilor temperamentali în vederea stabilirii compatibilității s-au lăsat păgubași, fiind absolut îngroziți de rezultate.

Principalul contractor a sugerat scăderea nivelului de compatibilitate; inflexibil, Institutul s-a oferit să returneze onorariul de un dolar. Între timp, un programator al

cărui nume nu a fost înscris în arhive a creat un program care să caute echipaje de trei cupluri. A găsit câteva zeci de combinații compatibile, fiecare definită de acele trăsături de care cuplul avea nevoie pentru a completa echipajul. Între timp, computerele au continuat să prelucreze datele modificate, având în vedere că, dintre voluntari, unii muriseră sau se retrăseseră, apăruseră alții noi etc.

Se pare că Michael Brant, căpitan licențiat în științe, comandor în rezervă, pilot (licență pe termen nelimitat) și, la treizeci de ani, veteran al expedițiilor pe Lună, avușese în interiorul Institutului pe cineva dispus să-i caute numele unor candidate necăsătorite care, împreună cu el, să poată completa un echipaj. După care acel cineva să combine numele lui cu numele candidatelor și să le treacă prin diferite programe computerizate, pentru a vedea dacă respectiva combinație ar fi acceptabilă. Se pare că rezultatul l-a făcut pe căpitan să ia un avion spre Australia și să o ceară în căsătorie pe Winifred Coburn, o fată bătrână urâtă, doctor în semantică, cu nouă ani mai în vârstă decât el. Arhivele Carlsbad o înfățișează cu o expresie de jovialitate liniștită, dar lipsită de farmec.

Sau poate că Brant a acționat fără să aibă informații din interior, doar ca urmare a acelei îndrăzneli intuitive de care este nevoie pentru a conduce o expediție. În orice caz, luminițele au licărit, iar cartelele perforate au țâșnit – fusese găsit un echipaj pentru *Envoy*:

Căpitanul Michael Brant: comandant-pilot, astronaut, ajutor de bucătar, fotograf secund, inginer specialist în rachete;

Dr. Winifred Coburn Brant, 41 de ani: semantician, asistentă medicală, responsabilă cu aprovizionarea, istoric;

Dl Francis X. Seeney, 28 de ani: secund, copilot, astronaut, astrofizician, fotograf;

Dr. Olga Kovalic Seeney, 29 de ani: bucătar, biochimist, specialist în hidroponică;

Dr. Ward Smith, 45 de ani: medic generalist și chirurg, biolog;

Dr. Mary Jane Lyle Smith, 26 de ani: inginer atomist, tehnician electronist și electrician;

Dl Serghei Rimsky, 35 de ani: inginer electronist, inginer chimist, mecanic și responsabil cu aparatura, specialist în criologie;

Dna Eleanora Alvarez Rimsky, 32 de ani: geolog și selenolog, specialist în hidroponică.

Echipajul întrunea astfel toate calificările necesare, deși, în unele cazuri, calificările secundare fuseseră dobândite, printr-o pregătire intensivă, în ultimele săptămâni dinaintea decolării. Și, mai important, aveau temperamente compatibile.

Poate chiar prea compatibile.

Nava *Envoy* a plecat la timp, fără probleme. La începutul călătoriei, rapoartele ei zilnice erau preluate cu ușurință de ascultători privați. Dar pe măsură ce se îndepărta, iar semnalele deveneau tot mai slabe, au început să fie preluate și retransmise de sateliții radio ai Pământului. Membrii echipajului păreau să fie sănătoși și fericiți. Singura problemă mai gravă a fost o micoză care i-a dat bătăi de cap domnului doctor Smith. În rest, echipajul s-a adaptat repede la imponderabilitate, așa că după prima săptămână s-a renunțat la pastilele împotriva grețurilor. Dacă au existat probleme disciplinare, căpitanul Brant a luat decizia să nu le raporteze pe Pământ.

Envoy și-a fixat o orbită de staționare chiar în interiorul orbitei lui Phobos și a petrecut două săptămâni făcând cercetări fotografice. Apoi căpitanul Brant a transmis prin radio: „Vom încerca să asolizăm pe Marte mâine la ora 12.00 GST, chiar la sud de Lacus Soli.”

A fost ultimul mesaj primit de la echipajul navei *Envoy*.